

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek, srede in petek

Liubljana, petek 1. oktobra 1937

Cena posamezni številki din 150

Bešede iz Prage

Na tem mestu smo že večkrat opozarjali na vzgled iz Prage, kako treba delati za notranjo ureditev države. Zlasti smo opozarjali na razne upravne reforme, ki se izvajajo na Češkoslovaškem na iniciativo same vlade. Čeprav vsa ta naša opozorila na praški vzgled niso dosedaj dosegla nobenega učinka, vendar smatramo za svojo dolžnost, da še nadalje opozarjamo na praški vzgled, ker nam ta kaže pot, kako moremo zboljšati našo upravo in rešiti naš notranji problem.

Kakor pri nas, tako je tudi na Češkoslovaškem vso javnost zlasti razburjalo vprašanje centralistične ali decentralistične državne ureditve. Pri nas smo reševali ta problem tako, da so po vrsti vsi zastopniki strank govorili, da je nujno potrebno izvesti decentralizacijo in dekoncentracijo uprave, da pa se je kljub temu centralizacija vedno bolj širila ter polagoma obsegla že skoraj vse panoge javnega in tudi gospodarskega življenja. Danes bo centralizirano pri nas res kmalu vse, notranja uprava, šolstvo, denarništvo, socialna politika itd., in že tudi doživljamo prve poskuse, da se centralizacija izvede tudi v posameznih gospodarskih panogah.

Pri vsej tej centralizaciji pa sta upravna in davčna praksa v vsaki pokrajini drugačni. Vsa ta centralizacija se zagovarja s tem, da se z njo utrjuje edinstvo naroda. V resnici pa je stvar ravno nasprotna, kakor dokazujejo hrvaško in druga vprašanja, ki so nastala predvsem zaradi tega nesrečnega centralizma. Narod noče te centralizacije in jo mora odklanjati tudi zato, ker jo izraža slaba in neekspeditivna uprava. Moramo začeti z reformo svoje uprave, če nečemo, da bo naš notranji problem vedno bolj nevaren.

Kako treba v moderni dobi reševati notranji problem, o tem je lepo govoril na kongresu češkoslovaških juristov ministrski predsednik dr. Hodža, ki je med drugim dejal:

Čim bolj trdna je država z enotnim pravom zvezana, tem bolj se more tudi izvesti decentralizacija njene uprave, tem bolj se morejo razbremeniti preobremenjeni centralni uradi, tem več nalog se more prenesti na samouprave. Zato gre vzporedno z unifikacijo prava razširjenje pooblastil deželnih predsednikov, zato se more uresničiti avtonomija Podkarpatske Rusije. Zato bodo tudi osnovne železniške tarife na novo urejene, kakor zahteva to nerazrušljiva enotnost države tudi kot gospodarske enote. Tudi z deželnim šolskim svetom Slovaške ne bomo več odlašali...

Naša notranja uprava potrebuje poleg decentralizacije tudi notranjo reformo. Pravni svet pri ministrskem predsedstvu je že pripravil upravno reformo ter zakonski načrt za pospešeno delovanje uradov...

Moderna država ni le policijska država 19. stoletja. Tudi nekdanje liberalistično mnenje ne drži več, temveč mora država posegati v gospodarstvo zaradi socialnih interesov državljanov. Zaradi naraslih nalog države se je povečalo tudi število državnega uradništva, vendar pa mora imeti ta pomnožitev uradništva svoje meje, ki jih postavlja moč državnega in zasebnega gospodarstva. Zato ne gre,

da bi se število uradništva kar ne prestopilo pomnoževalo in zato se mora javna uprava zlasti v tehničnem pogledu poenostaviti in v vsej upravi se morajo uvesti moderne delovne metode.

V času telefona, radia, avtomobilov in letal potrebujemo tudi v javni upravi duha moderne tehnike. Tvornice se racionalizirajo in v mnogih je tega že preveč, v javni upravi skoraj ni nobene racionalizacije.

Ne preostaja nam nič drugega, kakor da se reformi javne uprave v vsem obsegu posvetimo. Ni to majhna naloga ter se tudi ne more kar čez noč izvesti. Toda treba jo je začeti izvajati. Parlamentarna kontrolna komisija ter komisija za ekonomično vodstvo javne uprave

sta že dale mnogo vzpodbud, ki se deloma tudi že uresničujejo.

Modernizacija javne uprave pomeni ne le novo organizacijo uprave ter nove delovne metode, temveč zahteva tudi nov duh v uradniškem naraščanju. Duh juristov se mora združiti z duhom tehnikov in zato je tudi reforma visokih šol neobhodno potrebna...

Zakaj ne moremo pri nas nikdar slišati podobnih besed? Zakaj se tudi pri nas vsaj s podobno resnostjo in odločnostjo ne razpravljajo osnovna javna vprašanja? Pa če že sami nismo sposobni, da bi na podoben način delali za rešitev naših notranjih problemov, zakaj se niti ne ravnamo po vzgledih, ki nam jih dajejo napredne države. Zakaj ne poslušamo

vsaj besed, ki jih dobivamo iz Prage? Dosedaj smo mogli vendar še vedno konstatirati, da smo dobro delali, če smo se ravnali po praškem vzgledu. Zakaj potem teh naukov ne upoštevamo, zakaj se nečemo od izkušenj izučiti?

Ne zadostuje, če pobiramo samo lak od tujih zakonov, temveč je treba sprejeti tudi njih duh ali pa je vse skupaj brez vrednosti. In tako tudi ni zadosti, če govorimo o reformah in o decentralizaciji, a če niso naša dejanja v skladu z našimi besedami. Upravno reformo je res treba začeti izvajati, centralizem se mora začeti demontirati, potem bo država tudi resnično napredovala. To nam govore besede iz Prage in čas je, da jih več ne preslišimo.

nikom. V krajih, v katerih je nabavljivo zadružištvo razvito, se morejo vsak dan zabeležiti takšni primeri, ki dokazujejo, kako izumetničeni so ti pogoji in kako neupravičena diskriminacija, ki se iz teh razlogov dela proti drugim trgovskim obratovalnicam, namesto da bi se z vsemi prodajalnami postopalo na enak način po stvarnih in objektivnih činjenicah in brez ozira na to, če gre za samostojno trgovino, javno družbo, delniško družbo, družbo z omejenim jamstvom ali za gospodarsko zadrugo.

Za presojanje javno-pravnih vprašanj je oblika firme in njena notranja gospodarska struktura popolnoma indiferentna in irelevantna. Nikdar ne more biti razlog za dovoljevanje izjem, ker je sicer nevarnost, da nastane v gospodarskem delu kaos in nered, ki se že itak z vsakim dnem vedno bolj ustvarja, ker se deli trgovski promet na skupino privilegiranih in nepriviligiranih obratov. Pri tem podčrtujemo, da se v nekkih krajih zadružni blagovni promet popolnoma izenačuje s trgovskim prometom.

Novi zadružni zakon pa se ni zadovoljil samo z že itak ugodnimi določili obrtnega zakona, temveč je šel še znaten korak dalje, trdeč apodiktično, da se more zadruga baviti z vsakim neprepovedanim delom, ki more povečati dohodke ali zmanjšati izdatke njenih zadružnikov. Ravno tako postavlja kot činjenico, da zadruga ali sploh ne dele zadružnikom poslovne prebitke ali pa da ga dele sorazmerno poslu posameznega zadružnika z zadrugo, kakor tudi, da ne dajejo tiantem in da poslujejo samo s svojimi zadružniki. Zato bi se po novem zadružnem zakonu smatralo, če bi se neka zadruga spustila v kupčijo z nezadružniki, da je to samo disciplinski prestop, za katerega odgovarja in se kaznuje po določilih desetega poglavja odgovorni nameščenec oziroma poslovodja ali član uprave. Tako more zadruga zelo pogosto zagrešiti tak prestop, pa bi kljub temu po splošnih uvodnih določilih novega zadružnega zakona še vedno ne prišla pod obrtni zakon niti se ne bi smelo smatrati njeno poslovanje kot neupravičeno. Članstvo v zadrugi se stalno menja. Število članov zadruga je nedoločeno ter je zato vsaka kontrola praktično neizvedljiva in neučinkovita, zelo pogosto pa se tudi dogodi, da se zasačena oseba kot nezadružni kupec naknadno vpiše v zadružni seznam članov, pa čeprav ni bil plačan zadružni delež ter se s tem izgrajvo vse zakonske sankcije za samo zadrugo.

Kakor se iz vsega tega vidi, so določbe enega in drugega zakona takšne, da spravljajo lastnike samostojnih trgovin pri obrambi njihovih interesov v brezizhodno situacijo. Vsak upravni postopek je pri oblasteh že naprej obsojen na neuspeh, zlasti, ko se ve, da se zadružništvo z uradne strani kot neke vrste sodobna socialna ustanova forsira in protežira.

Trg. ind. obrtniške zbornice visoko cenijo idejo zadružništva in prednosti ko tudi koristno delo, ki so ga mnoge kmetijske in tudi mnoge kreditne zadruge izvršile v teku desetletij za dvig našega kmetijstva ko tudi za olajšanje pridobivanja kredita malim posestnikom ter za napredek obrta. Toda danes se je zadružništvo znatno oddaljilo od svojega prvotnega načela, po katerem bi moral

Novi zadružni zakon in gospodarstvo

Spomenica Zbornice za TOI na trgovinskega ministra

Po sklepu beogradske konference zbornice je izdelala ljubljanska zbornica spomenico o posledicah izvajanja novega zadružnega zakona za gospodarstvo. Ta spomenica je bila sedaj predložena trgovinskemu ministru v imenu vseh zbornic v državi. V celoti pa se pridružujejo tej spomenici tudi vse trgovske in obrtniške organizacije, da moremo spomenico označiti kot zahtevo vse jugoslovanske gospodarske javnosti. Ker poleg tega spomenica jasno in izčrpno obravnava celo vprašanje, je potrebno, da je tudi širša javnost o njej poučena in zato jo objavljamo v celoti, in sicer danes prvi del, prihodnji petek pa njen drugi del.

Spomenica se glasi:

Kakor znano je gospodarsko zadružništvo v naši državi zlasti v zdajnjem desetletju v hitrem razvoju. Poseben podnet za ustanavljanje zadrug so ugodnosti, ki jih nudijo v obilni meri zadružni, davčni in posebni zakoni, pa tudi tarifne, davčne in druge olajšave, ki so dovoljene zadrugam na podlagi posebnih odlokov. V javnosti se trdi, da je število zadružnikov prekorajilo že en milijon, kar bi z ženami in otroki zadružnikov pomenilo tretjino prebivalstva. Zadrugne zveze in njih propagandne organizacije delajo z vso silo na to, da bi se ustanovila v vsaki vasi zadružna podjetja, zlasti nabavljalna oz. konsumna zadruga. Ne vpraša se pri tem, če je dejanska potreba za takšno zadrugo, ker pač za ustanovitev zadruga ni potreben postopek, kakor je predpisan za otvarjanje trgovskih obratov. Tudi se ne vpraša, če bo nova zadruga v resnici mogla nuditi konsumentom cenejše in boljše proizvode in če ne bo samo ogrozila existenco obstoječih trgovskih in obrtniških obratov, ki nosijo breme državnih in drugih davščin, temveč je vsa skrb zadružnih central v tem, da povečajo svoj obrat, da bi mogli v čim večji meri izkoristiti ugodnosti, ki jih jim je dal zakonodavec. Razumljivo je, da pri takšnem položaju trgovski in obrtniški stan z vznemirjenjem čakata na izvajanje novega zadružnega zakona (in ki je med tem že stopil v veljavo).

Gospodarske zbornice so razpravljale o položaju, ki je nastal po uvajanju zadružnega zakona v življenje in ugotovile, da je v mnogih primerih

neskladnost med določili zadružnega in obrtnega zakona.

Poleg tega otvarja zadružni zakon vrsto novih vprašanj, ki se morajo predhodno razčistiti, da se preprečijo škodljive posledice v praksi.

Trg. industrijske zbornice, katerim je po uredbi poverjena naloga, da proučujejo splošen razvoj gospodarstva na svojem območju ter da skušajo spraviti v sklad nasprotno interese posameznih strok in raznih oblik gospodarskega dela in udejstvovanja, smatrajo za svojo dolžnost, da opozore ministrstvo na ta vprašanja, ki se morajo v interesu reda in gospodarske podjetnosti nujno rešiti.

To je še zlasti potrebno, ker se, kakor smo poučeni, v kmetijskem ministrstvu že izdelujejo pravilniki za izvajanje zadružnega zakona, ki pa se po našem mnenju brez predhodnega sodelovanja in soglasja trgovinskega ministrstva ne bi smeli izdati. Po naših informacijah pa žal etga sodelovanja danes še ni, kar nam nalaga dolžnost, da prosimo ministrstvo za takojšnjo intervencijo pri kmetijskem ministrstvu, da se vsa ta vprašanja rešujejo v skladu z intencijami in določili obrtnega zakona, ki je temeljni zakon za redno in stalno gospodarsko delo.

Konferenca zbornice se zaveda, da obrtni zakon v § 1., odst. 3., določa, da se, v kolikor ni v zakonu samem drugače določeno, njegova določila ne bodo uporabljala za gospodarske zadruge, če svoje delo omeje le na zadružnike, če ne dele dobička, ne tiantem članom upravnega in nadzornega odbora in če se njih rezerve v nobenem primeru ne morejo razdeliti med zadružnike ter če se od deležev ne plačujejo nikake ali vsaj ne višje ko 6% ne obresti.

Izigravanje zakonskih določil

Takšno pogojno izvzemanje zadruga iz določil obrtnega zakona se more ne samo na nešteto načinov izigravati, temveč se more v sporih, ki vsak dan nastajajo, tudi zelo različno tolmačiti. Nič ni lažje kakor formalno na papirju zadostiti tem številnim pogojem, da pa

se pri tem vseeno opravlja neomejena blagovna trgovina, kakor se opravlja v zasebnih trgovinah, a da zakon vendar ni formalno prekršen. V praksi se morejo najti vedno pota in načini, da se pod drugim naslovom ali v obliki stalne plače ali v obliki daril tretjim organizacijam doseže to, kar je v navedenem paragrafu prepovedano oz. označeno kot pogoj za izjemo iz obrtnega zakona. Zainteresiranim gospodarstvenikom je že s tem položaj izredno otežkočen in vsa borba proti neljalni konkurenci blagovnih zadrug onemogočena, ker je silno težko z dokumenti konkretno dokazati, da so bili prepisi zakona izigrani, ker je pač nezadružnikom kontrola nad poslovanjem zadrug onemogočena, ko pa nimajo vpogleda v poslovanje zadrug. O nedovoljenih poslih zadrug zvedo navadno šele potem, ko se s tem drugemu gospodarstvu storjena škoda sploh ne more več popraviti.

Razen na navedenem mestu govori obrtni zakon o gospodarskih zadrugah še v § 9., kjer pravi, »da pravne osebe, razumevajoč tu tudi gospodarske zadruge, ne smejo opravljati obrtniških obratov niti teh ustanavljati. Nabavljalnim zadrugam pa more dati ban pravico opravljanja obrtniških obratov, če jih ustanove v javnem interesu in s posebnim dovoljenjem bana ter če imajo strokovno usposobljenega poslovodjo ter izpolnjujejo določila § 1., odst. 3., obrtnega zakona, vendar pa morejo te posle opravljati samo za svoje člane.

Potemtakem je tudi tu predvidena izjema, da more politična oblast po svoji uvidevnosti, ker se pač zadružno delo smatra vedno kot delo v javnem interesu, dovoljevati ustanavljanje tudi obrtnih zadrug poleg konsumnih zadrug.

Mislimo, da ni treba mnogo dokazovati, kako naivno so določeni kriteriji in pogoji, da zadruga posluje samo z zadružniki. Iz prakse vemo, da ni za zadružnika glede nakupa blaga prav nobene omejitve ter da zadruge prodajajo vsakemu zadružniku vsako zahtevano količino brez ozira na to, če ta tudi večkratno presega njegovo osebno ali družinsko celomesечно potrebo in potrošnjo in čeprav je v teh primerih očitna namera, da se nabavljeno blago proda naprej tretjim osebam in tudi nezadruž-

vsak zadružnik neposredno sodelovati pri upravi zadruga in bi morali zadružniki skupno voditi posle po načelu vzajemne pomoči in altruističnega dela, kajti danes zadruga vse svoje poslovanje uravnava po običajih in tehniki modernega trgovskega dela, ustanavljajo industrije in velika blagovna zvezna skladišča, ki predstavljajo prave blagovne centrale z detailnimi prodajalnimi, ki se v svojem delu v prav ničemer ne raz-

likujejo od zasebne trgovine. Po svoji sedanji obliki so te izgubile obeležje nekdanje vzajemne kooperative, ki je zaradi pomanjkanja trgovin zalagala prebivalstvo z najvažnejšimi življenjskimi potrebščinami. Pri analiziranju določil novega zadrugnega zakona je konferenca zbornice ugotovila zlasti štiri kritične točke, ki jih je treba v interesu pravilne razmejitev zadrugnih in zasebnih prodajalnic čim

bolj podrobno urediti, da bi se preprečile nezaželjene posledice, komplikacije, težkoče in škode, ki bi sicer z ozirom na današnji položaj neodvrtljivo morale nastopiti. Te točke se tičejo določil glede:

1. ustanavljanja zadrug,
2. označevanja zadrugne oblike,
3. obratnega predmeta zadrug in
4. primerov, ko more zadruga poslovati tudi z nezadrugniki.

(Konec v prih. petkovi številki.)

Knjigovodkinja-bilancistka
 perfektna slovensko-nemška korespondentka, z nad 20letno pisarniško prakso, želi menjati službo. Cenj. ponudbe pod „Zmožna in pridna moč“

Politične vesti

Pri pogajanjih med Madžarsko in državami Male antante je nastal zastoj, ker se Rumunija upira prehitremu sporazumu z Madžarsko. Govori se, da so vzrok tega zavlačevanja rumunske državnozbornske volitve, ki bodo v kratkem razpisane.

Generalno tajništvo predsedništva turške vlade demantira vse vesti o odstopu ministrskega predsednika Izmet Inenija ter pravi, da je odšel ministrski predsednik samo na dopust in ga za ta čas nadomestuje gospodarski minister Jelal Bajar.

Mussolini se je vrnil v Rim, kjer je bil slovesno sprejet. Svetovni tisk zlasti obširno komentira Mussolinijeve besede, da v Nemčiji in Italiji ni diktature. Ves tisk to trditev prav odločno odklanja. Tudi zatrdila Hitlerja in Mussolinija, da so namere Nemčije in Italije le miroljubne, niso bila sprejeta posebno ugodno. V komentarjih časopisja se poudarja tudi to, da ni bil objavljen o Mussolinijevih razgovorih s Hitlerjem noben komunik. V angleškem tisku je odmev Mussolinijevega obiska v Berlinu zelo slab.

Med Mussolinijem in Hitlerjem so bile dogovorjene le smernice skupne nemško-italijanske politike. Te smernice so izražene v petih točkah: 1. solidarnosti svetovnega naziranja. 2. Ta solidarnost se kaže tudi pri presoji mednarodnih dogodkov. 3. Složno uveljavljanje pravic obeh držav. 4. Pripravljenost obeh držav za sodelovanje pri mednarodnih problemih. 5. Boj proti komunizmu.

Konferenca italijanskih, francoskih in angleških pomorskih strokovnjakov v Parizu je uspešno zaključila svoje delo ter je bil spoznan o razdelitvi nadzorstva v Sredozemskem morju že podpisana. Francija in Anglija pripravljata zelo odločno noto na italijansko vlado, da na vsak način odpokliče svoje vojake iz Španije in evakuira Balearske otoke.

Izvršni odbor angleških društev za Zvezo narodov, ki ima v Angliji zelo velik vpliv, je sprejel resolucijo, v kateri poziva vlado, da stori vse potrebno, da se vojna na Kitajskem čim prej konča. V ta namen naj Anglija prepove tudi vsak uvoz japonskega blaga, če bi bilo to potrebno.

Sovjetski veleposlanik v Nankingu je v letalu odpotoval v Moskvo. Njegovemu potovanju pripisujejo največji politični pomen.

Ameriški zunanji minister Cordell Hull je izjavil, da bodo Združene države Sev. Amerike sodelovale pri gospodarskih sankcijah proti Japonci, če bi jih sklenila Zveza narodov.

Osma kitajska armada je v provinci Sansi obkolila manjšo japonsko armado, ki je štela okoli 10.000 mož in jo popolnoma uničila. Kitajci so zaplenili zelo mnogo tankov in drugega vojnega materiala. Mnogo Japoncev se je vdalo. Nekaj japonskih oddelkov se je rešilo proti Čakan Culju, kjer so se pridružili japonskim rezervam. Toda tudi te čete so Kitajci obkolili in jih uničili. Kitajci so pri tem ujeli par tisoč Japoncev.

20 kitajskih vojakov je skušalo po noči spraviti mino do japonske admiralske ladje »Izumoc«. Ko so skušali Kitajci prerezati mrežo, ki je obdajala oklopnico, in spraviti skozi njo torpedo, so jih japonske straže zaznale ter začele streljati na nje. Ker so bili kitajski vojniki izgubljeni, so njih tovariši zažgali mino, ki je eksplodirala ter poškodovala admiralsko ladjo.

Japonci še naprej bombardirajo kitajska mesta ter se pri tem niti najmanj ne ozirajo na to, če ubijajo vojake ali civiliste. Očividno je krepki odpor Kitajcev popolnoma prekril japonske račune, da smatrajo Japonci kot edino svojo rešitev, če bi z letalskimi bombami demoralizirali kitajsko prebivalstvo. To dokazuje tudi

odgovor japonskega zun. ministra na note ameriške, francoske in angleške vlade. Dejal je, da je Japonska pravočasno opozorila vse države, da odpokličejo svoje državljane s Kitajske. Če so imeli sedanji zaradi japonskega bombardiranja škodo, so sami krivi, ker so ostali na Kitajskem. Bombardiranja kitajskih mest ne morejo opustiti, ker so v kitajskih mestih tudi oporišča kitajske vojske. Spričo odpora Kitajcev pa je za dosego japonskih vojaških ciljev dopustno sploh vsako sredstvo.

Vsi poskusi japonske vojske, da bi pri Šangaju dosegla znatnejše uspehe, so se ponesrečili. Angleške oblasti so odkrile v Palestini veliko teroristično organizacijo Arabcev. Nad 120 ljudi je bilo aretiranih.

Dva uspeha

Nov odlok o nabavi knjig in pripomočkov — „Bafi“ odklonjena prošnja za kavarno

Po dolgem času moremo vendar zaznamovati dva uspeha, ki pričata, da boj za pravice gospodarskih stanov vendarle ni brez uspešen. Oba dosežena uspeha pa tudi dokazuje, da bi trgovstvo moglo doseči še mnogo lepše uspehe, če bi še bolj delalo za napredek svojih organizacij in svojega stanovskega glasila. Še prav znatno večji uspehi pa bi bili doseženi, če bi vse gospodarske organizacije in vsi gospodarski stanovi nastopali vedno solidarno in če bi bili bolj aktivni tudi v javnem življenju. Naj bi bila oba dosežena uspeha podnet vsemu trgovstvu in vsem gospodarskim stanovom, da bi delovali v tem smislu.

Monopola banovinske zaloge šolskih knjig ni

Prvi uspeh je bil dosežen glede znane okrožnice, po kateri bi morala vsa šolska upraviteljstva nakupovati šolske knjige in vse šolske potrebščine edinole pri banovinski zalogi šolskih knjig. S to monopolizacijo bi bili naravno silno udarjeni vsi trgovci s šolskimi knjigami in potrebščinami, ki bi bili mahoma brez zaslužka. A tudi iz splošno-gospodarskih razlogov takšna centralizacija poslov ne more biti priporočljiva. Saj se vendar ne borimo proti centralizaciji v Beogradu zato, da bi tem popolneje uvajali centralizacijo doma.

Vse te in podobne razloge, ki hujno odsvetujejo monopolizacijo prodaje šolskih potrebščin pri banovinski zalogi šolskih knjig, je deputacija ljubljanskih trgovcev ponovno razložila g. banu dr. Natlačenu. Kakor dokazuje najnovejša okrožnica banske uprave, je dosegla deputacija tudi lep in zadovoljiv uspeh. Ni sicer še stodostno ustrezno željam trgovstva, toda monopola banovinske zaloge šolskih knjig ni več in zaenkrat smo tudi s tem zadovoljni. Zato se zahvaljujemo gosp. banu dr. Natlačenu in podbanu dr. Majcenu, da sta v glavnem ustregla potrebam trgovstva.

Okrožnica banske uprave se glasi:

Kraljevska banska uprava dravske banovine.

IV S. N. 1086/30.

Ljubljana, 23. sept. 1937.

Predmet: Odredba za izvajanja šolskega proračuna za leto 1937/38, dopolnila.

Vsem upraviteljstvom ljudskih šol v Dravski banovini.

Dodatno k tuurdnemu razpisu od 15. aprila 1937 pod IV S. N. 362/1

odrejam

naslojno dopolnilo:

K part. IV/3 in II/I—4 šolskega proračuna B »Samoučila in pisarniške potrebščine« je naročiti prvenstveno pri banovinski zalogi šolskih knjig, smejo se pa naročiti tudi pri drugih založniških in knjigarnah, v nujnih primerih tudi v manjših krajih pri domačih trgovcih.

K part. IV/I in IV/2 Naročila za učila in knjižnice se izvrše razen

pri banovinski zalogi šolskih knjig lahko tudi pri drugih knjigarnah oziroma trgovcih, ki vrše predmetno razprodajo.

K točki 5/č Nabavke: Tudi za nabave učil in knjig za knjižnice, samoučil in pisarniških potrebščin pri banovinski zalogi šolskih knjig so potrebni komisijski zapisniki, odnosno vsaj ugotovitev na račun samem, da je bilo blago nabavljeno komisijsko pri najugodnejšem ponudniku. To ključno podpišejo 3 člani komisije. Nabavko mora pa tudi v tem primeru odobriti sresko načelstvo po čl. 13 pravilnika o uredbi za vzdrževanje ljudskih šol.

To okrožnico je uvrstili med normalije pod geslico: XXVI Uredba o vzdrževanju ljudskih šol pa banovini. štev. 2 Odredbe izvajanja šolskega proračuna »B« za leto 1937/38, dopolnilo.

Predsednik:

Dr. Majcen I. r.

Drugi uspeh

se tiče namere Bafe, da otvori v nameravani palači nasproti pošto veliko kavarno z dancinom. Kako bi bila ta kavarna v Ljubljani nepotrebna in kako zelo bi škodovala obrtnikom, smo v posebnem članku obširno dokazali. Bodi pa pri tej priliki poudarjeno, da je bil »Trgovski list« edini list, ki je nastopil v obrambo domačih obrtnikov. Vsi drugi slovenski listi so o tem boju molčali! Krepko pa so nastopile v obrambo interesov domačih obrtnikov obrtniške organizacije in zlasti Zveza gostilničarjev. Njih nastop je bil kronan s popolnim uspehom.

Na svoji zadnji seji v torek je razpravljala ljubljanski občinski svet o prošnji Bafe za podelitev kavarniške koncesije. Ljubljanski občinski svet je v celoti usvojil argumente obrtnikov in Bafi odklonil kavarniško koncesijo. Za lepo razumevanje interesov domačih obrtnikov izrekamo ljubljanskemu občinskemu svetu svojo zahvalo.

Iz delovanja ljubljanskega Združenja trgovcev

V št. 108 našega lista smo precej obširno poročali o razpravah in sklepih uprave ter nadzornega odbora ljubljanskega Združenja trgovcev, ki so bili obravnavani na seji dne 2. septembra t. l. Danes nadaljujemo s poročilom o poteku sej dne 13. in 20. septembra t. l. Tudi ti dve seji je vodil predsednik veletržec Viktor Meden. Kakor vselej, sta bili tudi ti dve seji polnoštevilno obiskani, da se je tudi to pot pokazalo složno sodelovanje vseh, ki so v upravi in nadzornem odboru. Najprej se je odobril zapisnik zadnje seje ter so bila podana potrebna pojasnila o že izvršenih predlogih ter sklepih zadnje seje. Glede prestopkov uredbe o odpiranju in zapiranju, se je ugotovilo, da je Mestno poglavarstvo postopalo v smislu predpisov.

Podpredsednik Golob je podal točno poročilo o razpravi glede uredbe o odpiranju in zapiranju trgovin, o čemer se je razpravljalo na zadnji plenarni seji Zveze in o soglasnem sklepu Zveze za enotno odpiranje in zapiranje trgovskih obratov, kakor tudi, da bo na tozadevni anketi zastopal vse trgovske zahteve njen predsednik Vidmar.

Uprava je vzela na znanje stališče Zveze glede osnovanja nabavljalnih zadrug industrijev ter se je tudi ljubljansko združenje priključilo odločnemu protestu.

Podrobno se je uprava pečala z vprašanjem sodnih izvedencev. Sklenilo se je vsem sekcijam sporočiti to stališče uprave, h kateremu naj tudi predstavniki vseh strok podajo svoje mišljenje.

Na svoječasni predlog g. Janka Kreka radi izmenjave pomožnega osebja z inozemstvom je Združenje po Zbornici prejelo vsa potrebna pojasnila trgovskih zbornic v Berlinu in na Dunaju. Ugodne ponudbe so iz Berlina in bi bila

dana možnost izmenjave trgovskega pomožnega osebja, zlasti sinov trgovcev, ki se morejo vzdrževati sami. Ta izmenjava naj bi služila predvsem priučitvi nemškega jezika. Združenje je celo stvar ponovno odstopilo Zbornici s prošnjo, da trgovski odsek zbornice tudi o tem važnem vprašanju razpravlja in sporoči svoje stališče.

Blagajnik Ivan Železnikar je podal podrobno poročilo o denarnem poslovanju Združenja od 1. januarja do 30. septembra, podrobno analiziral izdatke sanacijskega odbora »Trgovskega doma«, predložil upravi in nadzornemu odboru račun zadnjih stroškov, katere je uprava soglasno odobrila.

Prav podrobno se je uprava bavila z vprašanjem privatnih učnih zavodov, ki so v zadnjem času delali po časopisju prav bučno re-

Računske stroje in registrirne blagajne strokovno popravlja

Boris V. Simandl

Dvořakova 3, tel. 24 07

klamo ter so bili v tem pogledu sprejeti potrebni sklepi in o teh obveščena tudi Zbornica.

G. Florjančič je nato navzočim podal poročilo o reorganizaciji uprave »Trgovskega lista«, ki bo odslej točno poslovala v prostorih Združenja in prosimo trgovce, da se v bodoče glede vseh pritožb obračajo na tel. št. 29-27, kjer bodo dobili natančna pojasnila. Predsednik Meden sporoča, da se je združenje priključilo splošni akciji za zboljšanje uradniških prejemkov drž. uslužbenecv.

O pripravah uprave za uvedbo starostnega zavarovanja trgovcev bomo podali obširnejše poročilo v prihodnji tedenski številki.

Pojasnilo »Slovenij«

»Slovenija« sprašuje, če je bil naš uvodnik »Velike potrebe Slovenije« odgovor na njen predlog o ustanovitvi slovenskega gospodarskega sveta. Izjaviti moramo, da je bil naš uvodnik napisan brez ozira na predlog »Slovenije«. Namen našega članka je bil samo ta, da z opozorilom na velike potrebe Slovenije vzbudimo voljo med našimi vodilnimi javnimi delavci za bolj intenzivno reševanje slovenskih potreb.

Kar se tiče ustanovitve slovenskega gospodarskega sveta, smo mi na potrebo takšnega sveta že davno opozarjali. Seveda pa smo prepričani, da je takšen svet izvedljiv le, če dobi avtoriteto vse naše javnosti. Kot svet neke separirane skupine ne bo mogel doseči niti primeroma svojega namena ter je sploh vprašanje, če bo mogel kdaj začeti delati. Ni tako lahka stvar ustanovitev gospodarskega sveta, kakor bi kdo mislil.

Z ozirom na ta naša pojasnila je seveda tudi brezpredmetno uganjanje »Slovenije« o vzrokih našega stališča. Prav tako so čisto brez podlage tudi uganjanja o nekih posebnih vplivih na naš list, ki je in ostane čisto neodvisno glasilo slovenskih gospodarskih ljudi.

Kompetence pomočnika prometnega ministra so razširjene

Prometni minister dr. Spaho je pooblastil novo imenovanega pomočnika prometnega ministra inž. Šnelerja, da neposredno upravlja in nadzira vse posle pomorskega oddelka, uprave pomorstva in rečnega prometa, direktcije pomorskega prometa v Splitu in oddelka za gradnjo železnic.

Pomočnik ministra inž. Šneler bo na podlagi tega pooblastila v bodoče neposredno sprejemal upravnika pomorstva oz. načelnike pomorskega oddelka in oddelka za gradnjo novih železnic ter referente ter bo izdajal odloke o vseh teh zadevah. Prav tako je novi pomočnik pooblaščen, da podpisuje vse akte glede upokojitev neukaznih uradnikov, zvaničnikov in služiteljev, nadalje da pregleduje ter predhodno sodopisuje vse predloge za nabavo materiala in inventarja za ves resor prometnega ministrstva ter da pregleduje in predhodno sodopisuje vse predloge za izvrševanje gradbenih del večjega obsega. S tem so polnočinja novega pomočnika prometnega ministra znatno razširjena, kar pomeni lepo priznanje za uspešno delo inž. Šnelerja kot direktorja zagrebske železniške direkcije.

Slabo razpoloženje na svetovnih borzih

Skoraj na vseh svetovnih borzih je tudi pretekli teden vladalo besistično razpoloženje, razen v Berlinu in Londonu. Toda tudi tu so se tečaji le neznatno popravili. Gibanje tečajev je bilo naslednje:

Konec 1917	18. 8.	18. 9.	25. 9.
= 100%		1937	
London	73'2	71'6	71'9
Pariz	54'3	52'4	51'4
Berlin	48'3	46'8	47'5
Dunaj	67'4	63'9	62'6
Milan	135'6	126'9	126'1
Praga	101'3	97'5	94'9
Bruselj	61'4	55'8	55'4
Amsterdam	71'9	64'8	63'9
Stockholm	30'2	28'5	28'3
Curij	69'4	66'5	65'6
New York	112'1	98'7	91'5

Mednarodni borzni indeks je v preteklem tednu nazadoval od 70'3 na 69%, t. j. v primeri z avgustom za 10%.

Denarstvo

Konferenca guvernerjev narodnih bank Male antante

Konferenca guvernerjev narodnih bank Male antante se je začela v ponedeljek v prostorih romunske Narodne banke.

Po prvem sestanku so odšli vsi trije guvernerji na grob romunskega Neznane junaka, kjer so položili venec. Popoldne je bil drugi sestanek vseh treh guvernerjev ter je imel daljši govor guverner romunske Narodne banke Constantinescu. Naglasil je pomen sestanka ter že dosežene pozitivne rezultate prejšnjih sestankov. Gospodarski in finančni odnosi med državami Male antante postajajo zaradi teh konferenc vedno boljši. A tudi gospodarski in finančni položaj vseh treh držav Male antante se stalno izboljšuje. Sodelovanje vseh treh narodnih bank je tudi omogočilo konsolidacijo medsebojnih finančnih odnosov. Nato je podal kratak pregled o stanju romunskega gospodarstva, ki je zadovoljivo. Veliko priznanje je izrekel aktivnosti gospodarskega odbora Zveze narodov ter prizadevanjem van Zelandar, da se izvede gospodarska razorožitev narodov. Nato je razložil problem transferov ter navedel ukrepe, ki so bili storjeni za stabilizacijo valut. Končno je izrekel svoje prepričanje, da bo tudi sedanja konferenca guvernerjev držav MA v korist vsem trem državam. Podobne referate sta podala tudi guvernerja čsl. in naše Narodne banke.

Na zaključni konferenci vseh treh guvernerjev Narodnih bank držav MA je bila sprejeta naslednja resolucija:

Konferenca se pridružuje državam, ki smatrajo opuščanje zaprek mednarodnega prometa in gibanja kapitala za najprimernejše sredstvo za končni izhod iz krize in da se dvigne življenjska raven. Smatrajoč, da bo tudi v bodoče ostalo glavno sredstvo urejevanja dolgov bilanca mednarodnih računov, je konferenca mišljenja, da se mora vrednost zlata obdržati bolj z gibanjem kapitala in kredita kakor pa z njuno stabilizacijo. Konferenca ugotavlja, da so gospodarski odnosi med državami Male zveze poglavljeni in da so sporazumi odplačevanja med tremi državami zadovoljivi, da je pariteta njihovega denarja normalna in da so kreditne operacije med tremi državami pripomogle h konsolidaciji gospodarskih odnosov, kakor tudi, da so napore treh narodnih bank v pogledu olajševanja plačil in prometa rodili povoljne rezultate.

Ali se bodo izterjali kmetijski dolгови

V zadnji številki smo poročali, da sodišča še niso rešila prošnji za znižanje dolga. To je tudi glavni razlog, da je tako malo kmetijskih dolžnikov plačalo svoje letne obroke. Zato ti dolžniki zahtevajo, da se z izterjanjem anuitet počaka, dokler sodišča ne izrečejo svojih razsodb. Da je ta zahteva utemeljena, smo naglasili že v zadnji številki.

Kakor pa poroča »Jugoslovanski Kurir«, se Priv. agrarna banka s tem mnenjem ne strinja. Izvršni odbor banke je namreč o tej zadevi sklepal na svoji zadnji seji in sklenil, da se izvršbe ne morejo odložiti, ker bi v tem primeru mogli vložiti prošnje za znižanje dolgov tudi dolžniki, ki nimajo prav nobene pravice na znižanje. Tako bi mogli dolžniki čisto brez utemeljenosti zavleči plačilo anuitet. Zato bo Priv. banka zahtevala, da se anuitete za kmetijske dolge od davčnih uprav izterjajo.

Drugo vprašanje pa je, če bo to tudi Priv. agrarna banka dosegla, ker so davčne uprave že preobremenjene z drugimi posli in bi se morali nastaviti novi nameščenci, da bi se mogli kmetijski dolgi izterjati. Zato bo treba najprej doseči sporazum med Privilegirano agrarno banko in finančnim ministrstvom. Upamo, da se ne bodo nastavili še novi nameščenci za izterjavanje dolgov, ker je naša uprava že dovolj draga.

Nekatera sodišča pa so že začela pospešeno reševati prošnje za znižanje kmetijskih dolgov. Poroča se, da bodo do božiča vse prošnje rešene. Pri nas mlini rešijo počasi meljejo. Zal pa kljub temu ne posebno temeljito.

Najslabše plačuje kmetijske dolge Bosna. Tu nad 80% kmetijskih dolžnikov ni plačalo anuitet. V zvezi s tem se po Bosni govori, da ni treba plačati dolgov, ker

da se bodo kmetijski dolgi znova regulirali. Z odločujočega mesta pa se ta vest odločno demantira, ker da o ponovnem znižanju kmetijskih dolgov ne more biti govora.

Padeč tečajev na pariški borzi

Komaj se je po objavi novega francoskega proračuna, ki izkazuje okoli 1600 milijonov frankov, razpoloženje na pariški borzi nekoliko popravilo, že so vesti o bližnjem odstopu finančnega ministra Bonnetta zopet povzročile besistično razpoloženje. K tem vestem je prišla še vest o nesoglasjih v francoski vladi ter celo o odstopu vlade. Čeprav se te vesti odločno demantirajo iz vladnih vrst in čeprav je zaradi bližnjih okrajnih volitev odstop vlade silno neverjeten, vendar se razpoloženje na borzi ni zboljšalo.

Posledica tega je bila, da so tečaj vrednostnih papirjev nazadovani in da so padle tudi rente za skoraj cel frank.

Tečaj Francove pezete je dvakrat boljši ko tečaj pezete valencijske vlade. »Times« pravijo, da to ne prihaja od tega, ker bi mednarodni svet računat z zmago generala Franca, temveč ker vodi general Franco boljšo devizno politiko. Franco ima namreč v svojem taboru zelo dobre finančnike in po njih nasvetu je tudi vpeljal devizno kontrolo. Morda je baš to vzrok, da je tečaj Francove pezete boljši.

Zadnji izkaz Francoske banke izkazuje dvig zlate podloge za 44 milijonov na 55'08 milijarde frankov. Obtok bankovcev je nazadovoval za 530 milijonov na 88 milijard frankov. Zlato kritje je zato napredovalo od 52'08 na 52'81%. Francoska banka je morala v zadnjem tednu poostriiti pogoje za dajanje kreditov ter je tudi velebankam priporočila, da so pri podeljevanju kreditov zelo previdne.

Ne ovirajte razvoja hranilnic!

Načrt zakona o samoupravnih hranilnicah je treba izpremeniti!

Slovenske hranilnice so bile pred vojno na isti višini ko češko-slovaške in avstrijske ter vse druge hranilnice v gospodarsko naprednih državah. Razlika med debetnimi in kreditnimi obrestmi je znašala največ 1%, dostikrat pa le pol odstotka, da so mogle vedno dati res cene kredite in z njimi oplajati gospodarstvo. Neovrgljivo dejstvo je tudi, da so ravno slovenske hranilnice omogočile celo vrsto zdravih novih podjetij, da so bistveno pripomogle k mnogim socialnim ustanovam in da bi brez pomoči in dela slovenskih hranilnic slovensko gospodarstvo silno zaostalo.

To lepo izpričevalo o splošni koristnosti njih delovanja so dali slovenskim hranilnicam vsi, ki so poznali njih delovanje, in ne le Slovenci. Pred kratkim smo objavili priznanje dr. Račiča, skoraj istočasno pa je objavil tudi beograjski »Privredni pregled« po-

tega načrta, ki določa, da smejo hranilnice nalagati samo 20% svojih hranilnih vlog v dolgoročno posojila. Posojila pa smejo dajati občinske hranilnice le na ozemlju domače občine ali pa na ozemlju sosednjih občin.

Praktični rezultat teh predpisov bi bil, da bi morale naše hranilnice odpovedati večino svojih posojil, samo Mestna hranilnica ljubljanska za več ko 200 milijonov. Kakšne bi bile posledice takšnega postopanja, ni treba še posebej razlagati. Prav tako pa je tudi popolnoma nesprijetna zahteva, da omeje občinske hranilnice svoje delovanje le na teritorij občine ali kvečjemu še na ozemlje sosednjih občin. S tem bi se delo hranilnic ne le silno omejilo, temveč bi tudi celi kraji izgubili vsako oporo v občinskih hranilnicah. Saj vsaka občina vendar nima svoje hranilnice in je tudi nikdar ne bo imela.

Ugovor, da je nastala kriza denarnišva pri nas zaradi tega, ker denarni zavodi ob navalu vlagateljev niso mogli vnovčiti svojih dolgoročnih posojil in da bi se hranilne vloge smele nalagati doma le kratkoročno, ne drži niti najmanj. Kriza denarnih zavodov je nastala samo zato, ker se ni dalo ob pravem času denarnim zavodom na razpolago par sto milijonov din, da bi z njimi ustavili prvi naval vlagateljev, kakor se je to zgodilo v drugih državah, ne pa zaradi naložb denarja v dolgoročne kredite. To je samo prazno čevkanje, brez vsake cene!

Novo določilo v načrtu nove uredbe o samoupravnih hranilnicah pomeni nov udarec proti slovenskim in vsem samoupravnim hranilnicam in ta udarec se mora preprečiti. Dovolj škode je že napravila dosedanja prisilna centralizacija denarnišva in ni treba, da bi povzročala še nove.

Cvetličarna KORSIKA

se je preselila
v pasajo „Nebotičnik“
ter se za nadaljnja
cenjena naročila
vljudno priporoča
Najnižje cene! Točna postrežba!

dobno priznanje, ki ga je napisal znani strokovnjak Rosenberg.

Zato bi človek pričakoval, da bodo oni činitelji, ki danes odločajo o naših hranilnicah, visoko spoštovali izkušnje slovenskih hranilnic in da ne bodo posegali v stvari, ki so se izkazale kot dobre.

Zal pa ima pri nas odločujoč vpliv tendenca, da se na vso moč forsirajo le državni privilegirani zavodi. Ta tendenca se stalno in tudi z vso brezobzirnostjo uveljavlja že leta in leta, pa čeprav se je izkazalo, da imajo državni denarni zavodi že tako velike kapitale, da jih ne morejo niti več dobro plasirati. Toda kljub temu traja ta tendenca še naprej in zavoljo nje je moral še v zadnjem času denar bratovskih skladnic v Beograd. Ta tendenca je celo tako močna, da ima vsa Slovenija vtis, da je samo to krivo, da se ni hotelo pomagati denarnim zavodom v avgustu 1931, ker se je na ta način baje izvedla centralizacija denarnišva.

Ta nesrečna tendenca se pojavlja povsod in se je seveda pojavila tudi v novem načrtu uredbe o samoupravnih hranilnicah. Posebno jasno se kaže ta tendenca v § 15.

Skrivnosti dobrega nakupa

Če hoče trgovec dobro prodajati, mora tudi dobro nakupovati. Mnoge trgovske tvrdke so se dvignile nad druge samo s tem, ker so znale nakupovati za sebe ugodno. Ne pravi pa se nakupovati dobro, če se kupuje samo ceneno blago, temveč kupiti je treba takšno blago, ki ga odjemalci radi kupijo. Nakup se ravna po prodaji, ta pa se zopet ravna po povpraševanju. Trgovec, ki hoče biti dober nakupovalec, si mora biti najprej na jasnem, katero blago zahtevajo njegovi odjemalci ali katero odklanjajo. Ustreči vsakokratni želji odjemalca, to je podlaga za dober nakup in s tem tudi za uspešno prodajo.

Ni pa le to, kar odjemalci direktno zahtevajo, predmet trgovine. Trgovec se mora vedno dobro informirati o vseh novostih, ki jih prinaša njegova stroka. Nakup novosti nikakor ni lahak, ker marsikatera novost, za katere je mislil trgovec, da bodo dobro šle, so se izkazale kot stvari, ki so v skladišču obležale. Zato ne sme trgovec nikdar na slepo slediti raznim »šlagerjem«, temveč se mora vedno zanesti tudi na svoje trgovske izkušnje. Samo na ta način se more trgovec ogniti napakam in preprečiti, da bi se njegovo skladišče napolnilo s stvarmi, ki ne gredo.

Dolžnost trgovca je, da svojim odjemalcem vedno v pravem času

ponudi vse novosti, ki bi mogle imeti za odjemalca pomen in ki bi mu mogle služiti. Današnja proizvodnja preplavlja trgovski svet z vedno novimi novostmi in novim blagom. Med temi novostmi je v resnici tudi mnogo dobrega blaga, ki se odlikuje ali po večji učinkovitosti ali drugače olajšuje delo odjemalca. Je pa seveda tudi mnogo takšnega blaga, ki ga sicer pretirana reklama na moč povzdiguje, čigar vrednost pa je precej enaka ničli. Če bi se trgovec dal zapeljati k nakupu tega nepriporočljivega blaga, bi seveda slabo poslužil sebi in svojim odjemalcem. Zato je treba pri nakupih vedno dobro preudariti in skrbeti, da se stalnemu odjemalcu postreže z novostmi, toda s takšnimi, ki mu bodo gotovo v korist.

Skrivnosti trgovskih nakupov je v trgovčevi bistrovidnosti, njegovih izkušnjah, a tudi v njegovi pravilni presoji vrednosti novih stvari.

Velik zaslužek si pridobite z vpeljavo izvrstne žitne kave »Slast Ekstra« v lepih prozornih zavojčkih. Zavojčki po 1/8, 1/4 in 1/2 kg. »Slast melange« je izvrstnega okusa in vonja. Za poskušnjo pošljamo franco 5 kg »Slast melange« v zavojčkih sortirane velikosti. Commerce d. d. v Ljubljani.

Kolesa in motorna kolesa na drobno in debelo
Splošna trgovska d. z o. z.
Tyrševa cesta šte. 5 — Dvofakova ulica šte. 3

SLOVENIA-TRANSPORT

Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18,
37-19, carinska pisarna
24-19 po uradnih urah

PREVOZI

vsake vrste blaga — krajevni, medkrajevni prevozi — zbiranje robe — preselitve s pobištenimi vozovi v tu- in inozemstvo. Informacije brezplačno.

Zahteve združenih trgovcev in obrtnikov

V Vinkovcih je bilo te dni skupno zborovanje trgovcev in obrtnikov. Vsa poročila zastopnikov organizacij so bila soglasna in z odobravanjem sprejeta. Prav tako pa tudi naslednje zahteve:

1. Ustanavljanje veleblagovnic se mora prepovedati!
2. Konsumne in nabavljalne zadruge se morajo prav tako obdržati in morajo plačevati iste takse ko samostojne trgovine.
3. Izdati se morajo zaščitne odredbe za trgovce-dolžnike. Nikakor pa se zanje ne zahteva moratorij, temveč pomaga naj se jim z individualnimi ukrepi in z modernizacijo zakona o konkurzu ter zakona o prisilni poravnavi izven konkurza.
4. Vse javne dajatve za lastnike gostinskih obratov se morajo znižati. Vsako tihotapstvo alkohola pa je treba z vsemi sredstvi zatirati.
5. Uvede naj se enoten davek za vse obrtnike in vse trgovce. Vsak naj ve, koliko davka bo moral plačati v koledarskem letu.
6. Nujno potrebna je revizija sedanjega obrtnega zakona.
7. Železniške tarife naj se znižajo v soglasju z gospodarskimi zbornicami na višino, da bodo v skladu z vrednostjo predmetov.

Te zahteve so poslali zborovalci zbornice in Osijeku, da jih predložijo na odločujoča mesta.

Zunanja trgovina

Grški kralj Jurij je obiskal jugoslovanski paviljon na solunskem velesejmu.

Po dosedanjem poteku našega izvoza računajo, da bo letos dosegel okoli 6 milijard din. Po mnenju nekaterih strokovnjakov bomo mogli letos izvoziti še živine in živalskih proizvodov za 440 milijonov din, pšenice za 180, koroze za 400, lesa za 360, tobaka za 90, bakra in drugih rud za 300, konoplje za 100 in drugih proizvodov za približno 160 milijonov din.

Na zasedanju stalnega jugoslovansko-nemškega gospodarskega odbora v Dubrovniku je bil dovoljen naši državi izvozni kontingent 7000 q hmelja, ki se bo plačal v kliringu, dočim se je sedaj v prostih devizah. Ker je v Savinjski dolini le še 4000 q neprodanega letošnjega hmelja, pričakujejo dvig cen.

Romunija, ki je prepovedala vsak izvoz koroze, je sedaj dovolila, da se izvozi 50 vagonov na Českoslovaško, 120 vagonov koroze pa na Poljsko.

Českoslovaška delegacija je prišla v Beograd, da po Prizadu nakupi 1000 vagonov koroze.

Na iniciativo nemških ladijskih lastnikov se v Berlinu proučuje načrt o ustanovitvi avstrijske svobodne luke v Hamburgu, da bi se na ta način odvrnila Avstrija od Trsta in jadranskih pristanišč.

Poljski lesni izvoz se je v prvih osmih mesecih v primeri z lani povečal po vrednosti od 88 na 94 milijonov zlotov.

Na južnem pobočju gorovja Gvidoni v Italiji so našli, kakor poroča agencija Stefani, ležišča železne rude. Sedaj preiskuje teren neka italijanska rudarska družba.

Letošnja žetev kave v Braziliji je bila tako dobra, da bo treba uničiti 70% letošnje žetve.

N. V. Philips, tvornica žarnic, bo razdelila za ravnokar zaključeno poslovno leto 18,5%no dividendo, dočim je lani izplačala le 6%/no.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

150 milijonov za povišanje uradniških plač

»Jug. Kurir« poroča, da je že izdelan načrt uredbe o povišanju uradniških plač. O načrtu je razpravljala tudi že gospodarsko-financijski odbor ministrov, ki je ta načrt odobril. Sedaj je uredba izročena ministrstvu v podpis.

Za povečanje uradniških plač bo potrošenih 150 milijonov din, do čim so se s prejšnjimi redukcijami znižale plače za 480 milijonov din.

Povečanje poštnega prometa v letu 1936.

Pred kratkim je izšla »Statistika pošt, brzojava in telefona v letu 1936«. Iz statistike posnemamo:

Število nameščenecv se je znižalo od 12.315 na 12.281. (In to kljub povečanemu prometu, kar gotovo ni pravilno.) Število pošt pa se je dvignilo od 1825 na 1850, da je znižanje števila poštних nameščenecv še manj umljivo.

Število brzajavnih postaj se je zmanjšalo od 2039 na 2038, tele-

fonskih pa se je povečalo od 1322 na 1379. Telefonski promet se je povečal od 713 na 768 milijonov telefonskih govorilnih enot.

Dohodki pošte so se povečali od 461,6 na 486,8 milijona din. Izdatki pa so se zaradi novih investicij povečali od 352,5 na 393,0 milijona din. Zaradi teh investicij se je tudi suficit znižal od 109 na 93 milijonov din.

Promet poštних paketov se je dvignil od 436,6 na 466,6 milijona navadnih pošilk, promet vknjiženih pa je narasel od 43,4 na 43,6 milijona.

Promet denarnih pošilk se je po številu sicer povečal, nazadovale pa je po vrednosti od 16,26 na 15,93 milijona. Ker istočasno raste čekovni promet Poštne hranilnice, ki v tej statistiki ni upoštevana, je to nazadovanje le navidezno.

Število telefonskih aparatov se je povečalo za 3990 na 50.928, število telefonskih naročnikov pa za 5514 na 41.161.

Število krajevnih pogovorov je naraslo za 24,6 na 249,9, medkrajevnih pa za 0,2 na 3,8 milijona dinarjev.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kraljica Marija je odpotovala s kraljevičem Andrejem na krajši obisk k svoji materi v Romunijo.

V Zagreb so prispeli voditelji beograjske združene opozicije, in sicer dr. Milan Gavrilović za zemljoradnike, Boško Vlačić za Davidovićeve demokrate in dr. Lazar Marković za skupino okoli g. Ace Stanojevića. V Zagrebu se sestanejo z dr. Mačkom, da z njim skupno pregledajo besedilo sporazuma. Če bo to besedilo od vseh soglasno sprejeto, ga bodo vsi voditelji opozicije podpisali ter nato tudi objavili.

Po časopisnih vesteh je glavna vsebina sporazuma naslednja: Sedanja ureditev države na temelju državnega in narodnega edinstva se likvidira. Priznajo se vse tri na-

rodne individualnosti. Ustava se ukine ter sprejme nekak vrhovni zakon, ki bo začasno nadomestoval ustavo. Sestavi se nova vlada iz vseh skupin, ki podpisajo sporazum. Ta vlada naj pripravi sklicanje ustavotvorne skupščine, ki bo sklepala o vseh vprašanjih razen o dinastiji Karadjordjevičev, o državnih mejah in o treh narodnih individualnostih, ker je vse to izven vsake diskusije. Tako vsaj navaja vsebino sporazuma sarajevska »Jugoslovanska pošta«.

Prvi sestanek voditeljev Združene opozicije in dr. Mačka še ni rodil pravega uspeha. Kakor poročajo, si želi dr. Maček več jasnosti glede revizije ustave in sklicanja ustavotvorne skupščine. Dr. Maček bo zato načrt beograjske opozicije še proučil. Beograjski delegati niso dali o sestanku z dr. Mačkom nobenih informacij.

Turška vojna misija je odpotovala iz Dubrovnika na turškem rušlicu »Adatepec nazaj v Turčijo.

Maršal Balbo je potoval skozl

Ljubljano in se nato odpeljal v Zagreb, kjer se je nastanil s svojo soprogo v hotelu »Esplanade«. Iz Zagreba se odpelje k Plitvičkim jezerom.

V Beograd je prišel član pripravljalnega odbora za svetovno razstavo v New Yorku l. 1939. Albert Johnson, ki je povabil našo državo, da se udeležijo te razstave.

V Dubrovniku se začne te dni konferenca italijanskih in naših železniških zastopnikov glede novega voznega reda ter novih železniških tarif.

Odstavitev bivšega župana v Laškem dr. Roša je upravno sodišče v Celju razveljavilo kot nezakonito.

Redna letalska zveza bo vpovstavljena med Italijo, Jugoslavijo in Romunijo, in sicer bo uveden redni zračni promet na naslednjih progah: Rim—Beograd—Bukarešta ter Bukarešta—Beograd—Zagreb—Benetke—Milan s priključkom na Rim.

Tvrdka Rudolf Zaloker v Ljubljani-Vič je zaprosila za odobritev zgradbe za industrijsko proizvodnjo plinov v Zaborštu, občina Dol pri Ljubljani. Komisijski ogled bo na kraju samem dne 8. oktobra ob 15.

Mesto Ruma, ki je šele pred 3 leti postalo mesto, hoče zopet postati vas, ker so za mestno občino davštine previsoke.

Konzulat republike Bolivije je bil ustanovljen v Zagrebu in se nahaja v Subičevi ulici št. 20. Za konzula je imenovan g. Jerko Matulić.

Kasacijsko sodišče v Novem Sadu je izdalo razsodbo, da opravljajo upravitelji pogodbenih pošt in njih nameščenici javno funkcijo in izdajajo javne listine ter se morajo zato po kazenskem zakonu smatrati kot državni uradniki.

Povišanje potnih pristojbin, o katerem smo poročali v zadnji številki, se nanaša le na pisma in dopisnice, ki se pošiljajo z zračno pošto.

Nov hotel »Majestica« je bil odprt v Beogradu na Obilježevem vencu v bližini kavarnice »Ruski car«. Novi hotel ima nad 100 sob.

Tehnični ravnatelj tekstilne tvornice v Karlovcu je izvršil samomor z električnim tokom visoke napetosti.

Kovinski delavci v Splitu so začeli stavkati. Ne stavkajo pa delavci, ki so zaposleni v ladjedelnici.

Letos je bilo povprečno pridelano na eno jutro 130 stotov sladkorne repe. Stot se je plačeval po 1650 din. Letos pa je bilo posejane pri nas s sladkorno repo mnogo manj zemlje kot prejšnje leto.

Tiskarsko podjetje »Vretek« v Beogradu je sklenilo, da poviša svojo delniško glavnico od 6 na 10 milijonov dinarjev.

Uprava rudnika Trepče Mines namerava zgraditi topilnice za svinec in cink.

V Nišu je bila ustanovljena obrtniška zbornica, ki obsega vse zemlje moravske banovine.

Pri volitvah v koroško kmetijsko zbornico so doživeli hitlerjevci poraz. Niti en njihov kandidat ni bil izvoljen.

O hudih povodnih poročajo iz Koroške, zlasti iz krajev, kjer prebivajo Slovenci. Upamo, da bo avstrijska vlada kljub temu pomagala tem krajem.

Papež je izdal encikliko, v kateri opozarja na nevarnosti narodnega socializma in komunizma za civilizacijo.

Grški prestolonaslednik Pavel se je zaročil s princeso Frideriko, hčerko vojvode Braunschweigskega.

Podržavljena je bila tvornica Schneider-Creuzot. Podržavljeni pa

so bili le tisti oddelki tvornice, ki izdelujejo orožje in vojni material.

V Londonu je bila zelo neugodno sprejeta vest, da je poljska vlada svoje poslanstvo v Tokiu baš v sedanjem trenutku povišala v veleposlanstvo. Poljska vlada pa izjavlja, da je bilo to povišanje sklenjeno že preje in da je bilo le slučajno sedaj izvedeno.

Japonska vlada je odredila mobilizacijo 20 letnikov, in sicer so pozvani pod orožje vsi rezervisti od 21. do 41. leta.

Bojkot japonskega blaga se na Angleškem vedno bolj širi ter se pripravljata tudi že v Ameriki. Vedno glasnejša postaja zahteva angleške javnosti, da vlada prepove vsako prodajanje vojnega materiala Japonski.

Zaradi soglasnih in ostrih prototvov vse svetovne javnosti so sedaj tudi že na Japonskem vznemirjeni ter japonska letala, ki so bila nad Nankingom, niso mesta več bombardirala, temveč samo letališče.

V Španiji se boji nadaljujejo, ne da bi ena ali druga stran dosegla večjih uspehov.

V Münchenu so bili aretirani štirje protifašisti, ker da so pripravljali atentat na Mussolinija. Tudi v Innsbrucku sta bila iz iste vzroka aretirana dva potnika v vlaku Pariz-Bukarešta.

Ponovna izvolitev La Guardie za newyorškega župana je zagotovljena. La Guardia je znan po svojih nastopih proti narodnim socialistom.

Kitajske čete 8. armade prodirajo po poročilu agenture »Central News« proti Tatungu, ki je zaseden od Japoncev. Japonske čete se umikajo v smeri kitajskega zida.

Pariško svetovno razstavo je dosedaj obiskalo 22 milijonov ljudi.

S prvim oktobrom so uradne ure v uradih Poštних hranilnic od 8. do 13.30. Poštni čeki se sprejemajo do 13.

Tržna poročila

Mariborski živinski trg

Na mariborski sejem 28. septembra je bilo prignanih 12 konj, 16 bikov, 139 volov, 446 krav in 17 telet, skupaj 630 komadov. Cene so bile naslednje: debeli voli (1 kg žive teže) 450 do 575 din, pokdebeli voli 375 do 5, plemenski voli 330 do 450, biki za klanje 330 do 450, klavne krave debele 375 do 480, plemenske krave 320 do 4, krave klobasarice 220 do 315, molzne krave 325 do 4, breje krave 3 do 350, mlada živina 370 do 5, teleta 450 do 6. Prodanih je bilo 402 živali.

Mesne cene: volovsko meso I. vrste 1 kg 10 do 12 din, II. vrste 8 do 10, meso od bikov, krav, telic 6 do 12, telečje meso I. vrste 8 do 10, II. vrste 10 do 12, svinjsko meso sveže 10 do 14.

Dražba lesa.

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, Cesta 29. oktobra št. 24/I., razpisuje na dan 8. oktobra 1937 pismeno dražbo za ca. 3300 plm bukovine na panju v območju Šumske uprave razlaščenih gozdov Kočevje, revir Kočevje, Grčarice A in B.

Razglas, pogoji, tiskovine in pojasnila se dobijo pri gornjih upravah.

Radio Ljubljana

Sobota, dne 2. okt. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Zabavne oddaje v prihodnjem letu (prof. N. Kuret) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Praktika za mesec oktober ali vinotoč. Besedilo napisal Niko Kuret, izvajajo člani radijske igralske družine — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Nedelja, dne 3. oktobra. 8.00: Operni šramel — 9.00: Čas, poročila, spored — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz raznih školskih cerkve — 9.45: Versko predavanje — 10.00: Švicarski ljudski napevi (Malenškovo trio) — 11.00: Otroška ura (vodi gđc. Slavica Vencajzova) — 11.30: Koncert radijskega orkestra — 13.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 17.00: Kmet. ura: Gospodarska navodila za kmetovalce in tržne cene — 17.30: Narodne pesmi (plošče) — 18.00: A. Medved: Na ogledih — zvočna igra, izvajajo člani radijske igr. družine, vodi Jože Zupan — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored — 19.30: Nac. ura: Začetek hrvatskega pisanja — 19.50: Slovenska ura: a) Volaričeve speve poje g. Milan Jug — b) Doba taborov in čitalnic na Goriškem (dr. Joža Lovrenčič) — 20.30: In zdaj: »Dane volijo!« Za dobro voljo bodo poskrbeli Jožek in Ježek ter Adamičevi fantje — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Ruske ciganske pesmi poje g. Tajsija Akinfičeva.

Ponedeljek, dne 4. okt. 12.00: Iz operet (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Zdravniška ura: O boleznih in njihovem nastajanju (dr. Anton Breclj) — 18.20: Koroške pesmi (plošče) — 18.40: Kulturna kronika: Slavnostne igre v Salzburgu (prof. Fr. Koblar) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura: Bokeljska ustaja — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Koncert radijskega orkestra — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Šramel kvartet učiteljskih abiturientov.

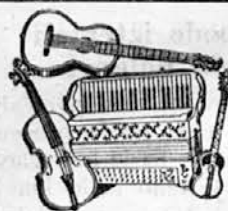
harva, plestra in kemično snaii obleke, klobuk itd. Skrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Dražba lesa.

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, Cesta 29. oktobra št. 24/I., razpisuje na dan 8. oktobra pismeno dražbo za ca. 8550 plm bukovih drv na panju v območju šumske uprave razlaščenih gozdov v Kočevju, revir Travnik in Podstenice. Razglas, pogoji, tiskovine in pojasnila se dobijo pri gorenjih upravah.

kitare, Hohner harmonike, strune in vse glasbiline potrebščine kupite poceni pri

R. WARBINEK, DOM GLASBE
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA 4

Vljudno naznanjam, da sem prevzel po pokojnem FILIPU PRISTOU žrkostlikarski artistski atelje za specialno slikanje na steklo, kovine, les, zid, platno, slikanje grbov, po predpisih itd. ter ga bom sedaj uredil v lastni delavnici.

Izvrševal bom vsa žrkostlikarska, pleskarska, ličarska in soboslikarska dela točno, vestno in solidno po najnižjih konkurenčnih cenah, za kar se vsem cenjenim naročnikom in znancem najtopleje priporočam za vsa v mestu in podeželju v to stroko spadajoča dela staroznana tvrdka

IVAN BRICELJ

specialna delavnica za žrkostlikarstvo, soboslikarstvo, pleskarstvo in ličarstvo

Tyrševa cesta 15 Ljubljana Gosposvetska št. 2
Telefon 33-07 Ustanovljeno 1893

»POTNIK« Za razpečevanje prvovrstnih parketnih plošč v vseh delih Jugoslavije se iščejo potniki, ki redno obiskujejo arhitekto in graditelje. Upoštevajo se le oni, ki že razpečavajo kake prvovrstne predmete, ki spadajo v gradbeno stroko in oni, ki nudijo s svojo preteklostjo popolno garancijo. Navesti je referenco. Ponudbe na upravo lista pod »Potnik«.

Vežalke za ževije vseh vrst dobe trgovci najceneje od tovarne „Triumf“
Kolodvorska ulica 11 - Ljubljana

KNJIGOVESNICA JUGOSLOVANSKE
TISKARNE
reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi polizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace, journales, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Cenjenim trgovcem se priporoča

DOLENC JOSIP, TRGOVINA S KRZNOM IN DELAVNICA, LJUBLJANA
Barvanje in strojenje vseh kož

Sv. Petra c. 19 - Tel. 22-62

Kupujemo suhe gobe, fižol in deteljno seme

SEVER & KOMP., Ljubljana,

Gospovetska cesta št. 5

Zaradi opustitve trgovine

Razprodaja

od 20. septembra do 20. decembra vse zaloge moških in deških oblačil

globoko pod lastnimi cenami

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12

D. M. C. & C. M. S.

prejico, krpanec, Primor, Kronsko in umetno svilo, čipke, šolske in krojaške potrebščine, zimsko trikotaržo in drugo galanterijsko ter drobno blago nudi po najnižjih cenah

OSVALD DOBEIC
LJUBLJANA, Pred Škofijo št. 15

Velika izbira raznih gumbov!
Na debelo! Na drobno!